

Huvudman

Ockelbo kommun
utbildningochkultur@ockelbo.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Gäverängeskolan i Ockelbo kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ockelbo kommun att senast den **31 augusti 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende följande brister. Genomföra särskild bedömning i samråd med specialpedagogisk kompetens av elevers kunskapsutveckling utifrån indikation på nationella kartläggningsmaterial och bedömningsstöd, anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd, studiehandledning på modersmålet samt förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ockelbo kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Ockelbo kommun ska vidta följande åtgärder

Garantin för tidiga stödinsatser

1. Se till att ansvarig lärare genomför en särskild bedömning i samråd med specialpedagogisk kompetens av elevens kunskapsutveckling om det utifrån nationella bedömningsstöd finns indikation på att en elev inte kommer uppfylla de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas. Rektorn ska dokumentera hur många elever som det finns indikation på inte kommer uppfylla de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas,

när en särskild bedömning av elevernas kunskapsutveckling gjorts samt hur samråd med specialpedagogisk kompetens skett vid den särskilda bedömningen (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen).

Särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 31 augusti 2023 informera samtliga lärare och övrig personal om skollagens bestämmelser om särskilt stöd samt skyldigheten att anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § samt 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen).
2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn ska rektorn se till att starta en utredning. För varje utredning av behov av särskilt stöd som startas ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 17 februari 2023 till och med 24 augusti 2023 samt vilket datum utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).

Studiehandledning på modersmålet

1. Se till att elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet får det. Rektorn ska dokumentera hur många elever som bedöms vara i behov av studiehandledning under perioden 17 februari 2023 till och med 24 augusti 2023, hur många elever som ges studiehandledning samt en beskrivning av hur eleverna får studiehandledning på modersmålet. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 4 § skolförordningen).

Förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero

1. Se till att skolan följer upp elevernas trygghet i skolmiljön och studiero i undervisningen, analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga och ha studiero samt utifrån uppföljningen och analysen av vilka behov som finns i verksamheten, beslutar om åtgärder som ska vidtas för att undanröja dessa hinder. Inkom med en redogörelse för uppföljningen, analysen och beslutade åtgärder i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 3 § skollagen).
2. Huvudmannen ska följa upp och analysera de förutsättningar och behov som skolenheten har när det gäller att bedriva ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. Med förutsättningar avses här personella och ekonomiska resurser samt personalens kompetens.

Huvudmannen ska utifrån uppföljningen och analysen bedöma om skolenheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra sitt uppdrag när det gäller trygghet och studiero. Inkom med en redogörelse för huvudmannens uppföljning, analys och bedömning i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 3 § andra stycket och 2 kap. 8 skollagen).

3. Inkom med en redogörelse för de åtgärder som har genomförts vid skolenheten i det förebyggande arbetet för att skapa trygghet och studiero under vårterminen 2023 i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 3 § andra stycket skollagen).

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 1 och 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Ockelbo kommun avseende brister rörande planen mot kränkande behandling samt skolans skyldighet att underrätta eleven och elevens vårdnadshavare om ett beslut om nya eller förändrade åtgärder är överklagningsbara i åtgärdsprogram vid uppföljning och utvärdering av åtgärderna. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2022:6872) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2022 inlett en tillsyn av Gäverängeskolan i Ockelbo kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Gäverängeskolan följer gällande bestämmelser om Undervisning och stöd samt Trygghet och studiero.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 22 november 2022 och 24 november 2022 samt en kompletterande digital intervju den 28 november 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat inhämtad dokumentation från huvudmannen och skolenheten. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över underlaget för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Använda nationella kartläggningsmaterial och nationella bedömningsstöd samt nationella prov

Lärare som undervisar i förskoleklass uppger att de använder de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass. Kartläggningsmaterialen har använts under höstterminen 2022. Lärare som undervisar i årskurs 1 uppger att skolans speciallärare har använt det nationella bedömningsstödet i svenska i årskurs 1 under höstterminen 2022 samt att lärare i årskurs 1, vid tidpunkten för Skolinspektionens besök på skolan, använde det nationella bedömningsstödet i matematik i årskurs 1. Lärare som undervisar i årskurs 3 uppger att de nationella proven genomförs i årskurs 3.

Särskild bedömning av elevers kunskapsutveckling utifrån indikation på nationella kartläggningsmaterial och bedömningsstöd

Lärare som undervisar i förskoleklass uppger att det utifrån användningen av kartläggningsmaterialet i förskoleklass fanns tre-fyra elever med indikation på att de inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas i svenska i årskurs 1. Representanter i elevhälsan uppger att det har gjorts en särskild bedömning av elever med indikation utifrån kartläggningsmaterialet i förskoleklass. De åtgärder som gjorts efter den särskilda bedömningen är att specialläraren har gett praktiska tips till lärarna i förskoleklass. Lärare som undervisar i förskoleklass uppger dock att det inte har gjorts en särskild bedömning av dessa elever men att lärarna har haft en genomgång med skolans speciallärare samt en speciallärare som arbetar på en annan kommunal skola då dessa elever togs upp och att lärarna därefter fick ett kompendium innehållande tips hur lärarna kan arbeta med eleverna i klassen.

Lärare som undervisar i årskurs 1 uppger att de har fått ta del av resultatet av användningen av bedömningsstödet i svenska i årskurs 1. Lärare uppger att det var tre-fyra elever i årskurs 1 som utifrån bedömningsstödet visade indikation på att de inte kommer uppfylla de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas som finns i årskurs 1 och 3. Lärare uppger att de har fått en pärm med resultatet av användningen av bedömningsstödet i svenska men lärarna vet inte vad de ska göra med resultatet. Vidare uppger lärare att de inte vet om en särskild bedömning är gjord för dessa elever på grund av att de inte fått någon återkoppling gällande eleverna.

Representanter i elevhälsan uppger att det inte har gjorts någon särskild bedömning av elever i årskurs 1 med indikation på att de inte kommer uppfylla de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas som finns i årskurs 1 och 3. Representanter i elevhälsan uppger att lärare lämnar in resultaten från användningen av bedömningsstöden till specialläraren och utifrån detta ska specialläraren göra en särskild bedömning men detta har inte hunnits med under höstterminen 2022. Representanter i elevhälsan och lärare uppger vidare att det inte finns någon rutin för arbetet med garantin för tidiga stödinsatser och den särskilda bedömningen på skolan.

Undervisande lärare i förskoleklass och årskurs 1 liksom representanter i elevhälsan uppger att elever i förskoleklass och årskurs 1 med indikation utifrån kartläggningsmaterialet i förskoleklass respektive bedömningsstödet i årskurs 1 ges extra anpassningar. Enligt lärare har det för några elever gett positiv effekt.

Rektorn uppger att hen inte vet om de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass och de nationella bedömningsstöden i svenska och matematik i årskurs 1 har använts under höstterminen 2022. Rektorn uppger att hen inte har tagit del av några resultat från kartläggningsmaterialen respektive bedömningsstöden. Huruvida en särskild bedömning genomförts för elever med indikation från kartläggningsmaterialet respektive bedömningsstöden uppger rektorn att det är den ordinarie elevärendegången som används även vid garantin för tidiga stödinsatser, det vill säga att lärare ska anmäla behov av särskilt stöd till elevhälsoteamet om elever trots extra anpassningar riskerar att inte uppfylla de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas.

Överföring av resultat från uppföljning av extra anpassningar

Lärare och representanter i elevhälsan uppger att uppföljning av extra anpassningar som getts till elever har genomförts samt att överlämning har gjorts mellan överlämnande lärare till lärare som ska ta över eleverna mellan förskoleklass och årskurs 1. Lärare i förskoleklass och lärare i årskurs 1 hade ett möte där de gick igenom elev för elev. Enligt lärare i årskurs 3 sker uppföljning av resultatet på nationella prov. Representanter i elevhälsan uppger att specialpedagog och kurator ansvarar för överlämning av resultat mellan årskurs 3 och 4.

Rättslig reglering

Nationella kartläggningsmaterial ska användas för att kartlägga elevernas språkliga medvetenhet och matematiska tänkande i förskoleklassen (8 kap. 2 § skolförordningen).

Nationella bedömningsstöd ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1 (9 kap. 22 b § skolförordningen).

Nationella prov ska användas i de ämnen och årskurser som anges i 21 §. Syftet med proven är att stödja betygssättningen, förutom i årskurs 3 där syftet är att stödja bedömningen av elevernas kunskaper i relation till kriterierna för bedömning av kunskaper (9 kap. 20 § skolförordningen). Nationella prov ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 3 (9 kap. 21 § skolförordningen).

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, och i lågstadiet i grundskolan, om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras stöd i form av extra anpassningar eller göras en anmälan om utredning av eventuellt behov av särskilt stöd till rektorn (3 kap. 4 § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling, planering av stöd i form av extra anpassningar när det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, och uppföljning enligt 4 b §. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan ska det genomföras en uppföljning av det stöd som getts i form av extra anpassningar i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs (3 kap. 4 b § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att det inte har genomförts någon särskild bedömning av elever med indikation på att de inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas utifrån det nationella bedömningsstödet i svenska i årskurs 1. Enligt representanter i elevhälsan har

ingen särskild bedömning gjorts för de tre-fyra elever som det finns indikation på inte kommer uppfylla de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas i aktuellt ämne som finns i årskurs 1 och 3 på grund av att det inte hunnits med under höstterminen 2022.

Skolinspektionen konstaterar att det inte framkommit annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller att göra en särskild bedömning av elever med indikation utifrån det nationella kartläggningsmaterialet i förskoleklass. Enligt skolans specialpedagogiska kompetens, som enligt skollagen ansvarar för att göra den särskilda bedömningen, har detta gjorts för eleverna med indikation i förskoleklass. Specialpedagogisk kompetens har därefter delgett lärarna tips om hur de kan arbeta efter att de samtalat om eleverna.

Vidare konstaterar Skolinspektionen att det inte framkommit annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller att använda de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass och de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 samt nationella prov i årskurs 3, följa upp extra anpassningar som ges till elever med indikation samt överföra resultatet av uppföljningen till lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Lärare, representanter i elevhälsan samt rektorn uppger att skolan ger elever stöd i form av extra anpassningar. Lärare dokumenterar vilka extra anpassningar de ger till elever i ett digitalt system som alla lärare har tillgång till. Extra anpassningar utvärderas cirka var fjärde vecka. Lärare uppger att de ger flertalet olika extra anpassningar, exempelvis skärmar vid borden i klassrummet, hörselkåpor, pausschema, individuella scheman i olika former, placering i klassrummet utifrån behov och anpassat material.

Anmäla behov av särskilt stöd

Lärare, representanter i elevhälsan samt rektorn berättar att arbetsgången för hur lärare anmäler en elev för utredning av eventuellt behov av särskilt stöd har ändrats. I arbetsgången, som består av olika steg, har ett steg nu tagits bort vilket är en konsultation med speciallärare innan en anmälan som särskilt stöd går vidare till elevhälsoteammöte. Lärare beskriver att när de anmäler en elev för utredning av eventuellt behov av särskilt stöd ska de i första steget diskutera kollegialt och genomföra en så kallad pedagogisk kartläggning. Anmälan om särskilt stöd är den kartläggning som läraren genomför. Denna består av en blankett där läraren skriver in vilka extra anpassningar som getts till eleven som sedan lämnas till rektorn som tar upp anmälan på elevhälsoteammöte.

Lärare uppger att de bedömer att två elever, sedan våren 2022 och hösten 2022, har behov av att utredas för särskilt stöd men lärarna har inte anmält eleverna vid tidpunkten för tillsynen i november 2022. I ett av fallen uppger lärare att hen har

anmält en elev för utredning av eventuellt behov av särskilt stöd under våren 2022 men att anmälan av okänd anledning har försvunnit. Läraren bedömer att behovet kvarstår under höstterminen 2022 men läraren har inte gjort någon ny anmälan om särskilt stöd. I det andra fallet har skolan inväntat en tidigare genomförd pedagogisk kartläggning (anmälan om särskilt stöd enligt ovan) från elevens tidigare skola. Enligt lärare behöver eleven anmälas för särskilt stöd men detta är inte gjort vid tidpunkten för tillsynen i november 2022.

Utreda behov av särskilt stöd

Flertalet lärare uppger att de har anmält elever för utredning av eventuellt behov av särskilt stöd, både under vårterminen 2022 och höstterminen 2022, men det har inte genomförts någon utredning om särskilt stöd för flera av de elever som anmälts. Rektorn uppger att hen inte kan uppskatta hur många anmälningar om särskilt stöd som inkommit under höstterminen 2022 men att det finns en kö bestående av anmälningar som inkommit under terminen där utredning om särskilt stöd inte har startats.

Representanter i elevhälsan och rektorn uppger att det inte har genomförts något elevhälsoteammöte under höstterminen 2022 fram till Skolinspektionens tillsyn i november 2022. Elevhälsoteammöten ska enligt rutin genomföras en gång per månad. Representant i elevhälsan uppger att delar av elevhälsoteamet har träffats på förekommen anledning vid något tillfälle och ett större så kallat konsultationsmöte har genomförts tillsammans med personal på en annan skola i kommunen, eftersom det enligt tidigare rutin genomfördes möten med båda skolenheterna. Representanter i elevhälsan och rektorn uppger att det inte har genomförts några rutinmässiga elevhälsoteammöten på skolan där elevärenden tas upp och där rektorn fattar beslut. Representanter i elevhälsan och rektorn uppger att det är rektorn som beslutar om en utredning om särskilt stöd ska startas men på grund av att det inte genomförts något elevhälsoteammöte har inga beslut om utredning om särskilt stöd tagits utifrån de anmälningar som särskilt stöd som inkommit vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn i november 2022. Enligt rektorn är ett elevhälsoteammöte planerat till den 30 november alternativt den 7 december 2022. Av inskickade synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning från skolbesöket skriver rektorn att det har genomförts två elevhälsoteammöten, men det framgår inte när dessa har genomförts.

Enligt representanter i elevhälsan ska det i bästa fall ta två månader mellan det att anmälan om särskilt stöd sker och utredning om särskilt stöd startas men vid tidpunkten för tillsynen i november 2022 har inga utredningar om eventuellt behov av särskilt stöd startats trots att ett antal anmälningar inkommit.

Lärare, representanter i elevhälsan och rektorn uppger att det finns elever som är utåtagerande och som stör ordningen på skolan. Vidare framkommer att det inte genomförts någon utredning om eventuellt behov av särskilt stöd för dessa elever och att de således inte erhåller särskilt stöd. En av eleverna har anmälts för utredning av eventuellt behov av särskilt stöd under vårterminen 2022 men har vid tidpunkten för tillsynen i november 2022 fortfarande inte utretts. Enligt rektorn

har en resurs tillsatts i aktuell elevs klass. Rektorn uppger att det har inkommit en anmälan om utredning av eventuellt behov av särskilt stöd för eleven men rektorn har inte fattat beslut om att genomföra en utredning om särskilt stöd för eleven. Enligt lärare ska en anmälan om utredning av eventuellt behov av särskilt stöd göras för ytterligare en elev. Lärare och representanter i elevhälsan uppger samstämmigt att dessa elever behöver mer stöd än vad de får vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn.

Rektorns beslutsfattande gällande att utarbeta åtgärdsprogram

Skolinspektionen har tagit del av samtliga åtgärdsprogram på skolan. Det finns fyra åtgärdsprogram och alla gäller elever som går i årskurs 3. Skolinspektionen har även tagit del av beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Av dokumentationen framgår att rektorn fattar dessa beslut.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom användningen av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övriga skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd. Det har av intervjuer framkommit att det i två fall inte gjorts någon anmälan om särskilt stöd under höstterminen 2022, fram till

Skolinspektionens besök i november 2022, trots att lärare bedömer att en anmälan om särskilt stöd behövs. Detta är en brist.

Vidare framgår att det finns flertalet anmälningar om särskilt stöd som lärare har gjort under både vårterminen 2022 och höstterminen 2022 där rektorn inte har fattat beslut om att genomföra en utredning om särskilt stöd. Enligt rektorn finns en kö bestående av anmälningar om särskilt stöd. När en anmälan om särskilt stöd inkommer till rektorn är rektorn skyldig att se till att skyndsamt utreda elevens behov av särskilt stöd. Skolinspektionen bedömer att det är en brist att elevens behov av särskilt stöd inte utreds efter att anmälan om särskilt stöd inkommit till rektorn.

Skolinspektionen konstaterar att det i övrigt inte framkommit annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller att ge elever stöd i form av extra anpassningar samt rektorns beslutsfattande gällande att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare, representanter i elevhälsan samt rektorn uppger att det finns två elever på skolan som har behov av studiehandledning på modersmålet men som inte får det. De aktuella språken är holländska och bulgariska. Skolinspektionen har även tagit del av ett dokument där det framgår vilka elever som har behov av studiehandledning på modersmålet och på vilket språk samt i vilken omfattning de får sådan studiehandledning. Av dokumentet framgår omfattningen av studiehandledning på modersmålet för samtliga elever i dokumentet förutom för eleverna som är i behov av studiehandledning på holländska respektive bulgariska, där omfattning inte framgår. Enligt lärare, representanter i elevhälsan, rektorn samt nämnd dokumentation finns endast studiehandledning på arabiska på skolan vid tidpunkten för tillsynen. Av dokumentet framgår även att en av eleverna får studiehandledning på engelska istället för på holländska, vilket även bekräftas av lärare. Lärare uppger att eleven trots studiehandledning på engelska inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning som minst ska uppfyllas i svenska på grund av bristande kunskaper i svenska.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen).

Studiehandledning på modersmålet är en stödsats som syftar till att ge eleven möjlighet att nå de kunskaper som minst ska uppnås. Studiehandledning på

modersmål kan ges som extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller som särskilt stöd (prop. 2017/18:194, s. 36).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet inte får det. Det framgår av intervjuer och dokumentation att det endast finns studiehandledning på arabiska på skolan trots att det finns elever med ett konstaterat behov av studiehandledning på bulgariska respektive holländska. Detta uppger såväl lärare som representanter i elevhälsan samt rektorn.

Förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare, elever samt representanter i elevhälsan uppger att det finns ordningsregler och klassregler på skolan. Enligt lärare har eleverna varit delaktiga i arbetet med framtagandet av reglerna. Elever uppger att de är delaktiga i att bestämma regler, både de som gäller på skolan och de som gäller i den egna klassen.

Lärare, representanter i elevhälsan och rektorn uppger att det inte bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa studiero på skolan. Under höstterminen 2022 har det genomförts två åtgärder i syfte att komma tillrätta med studieron i några klasser men utöver det framgår att det inte bedrivits något förebyggande arbete på skolan. Lärare, representanter i elevhälsan samt rektorn uppger samstämmt att studieron inte är bra i årskurs 1 och 2 jämfört med förskoleklassen och årskurs 3 där det är en god studiero. Det finns ett antal elever i årskurs 1 och 2 som stör studieron och som kan vara i behov av särskilt stöd enligt lärare. Dessa elever har dock inte utretts för särskilt stöd och erhåller därmed inte särskilt stöd. Under Skolinspektionens observationer i årskurs 1 och 2 förekommer bland annat att elever lämnar lektionen, smäller i dörren, kastar saker, springer runt i klassrummet, pratar högt, skriker och kommer sent till lektionen.

Representanter i elevhälsan uppger att det finns ett stort behov av att arbeta med att förbättra studieron på Gäverängeskolan men att de inte är på Gäverängeskolan i tillräckligt hög utsträckning för att kunna arbeta förebyggande på skolan. Lärare uppger att det inte finns någon aktiv elevhälsa på skolan och att elevhälsoteamet inte syns till på skolan. Samtliga av elevhälsans representanter arbetar på flera skolor i kommunen och en av de andra skolorna i kommunen bedöms ha behov av mer resurser. Bland annat uppger lärare, representanter i elevhälsan och rektorn att specialpedagogens tid upptas helt av den skolan. Såväl speciallärare som kurator arbetar behovsstyrt och endast utifrån uppdrag på Gäverängeskolan. Skolsköterskan är på Gäverängeskolan varannan vecka tre dagar och varannan vecka fyra dagar. Representanter i elevhälsan uppger att de som samlad elevhälsa inte har gjort någon förebyggande insats på skolan samt att det saknas en tydlig målbild för skolans förebyggande arbete och att det finns behov av att tillsammans analysera vad skolan ska arbeta med. Rektorn uppger att det inte finns något

”naturligt förebyggande arbete” på skolan. Av inskickade synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning från skolbesöket förtydligar representanter i elevhälsan att lärarna behöver mer stöd i det vardagliga arbetet med det förebyggande och främjande arbetet med eleverna och att det inte är tydligt hur elevhälsans förebyggande arbete ska se ut. Representanterna förtydligar även att uppdrag till kurator och specialpedagog formellt ska komma från rektorn, men det har inte kommit några sådana formella uppdrag av rektorn. Detta har resulterat i att specialpedagogen inte har varit på Gäverängeskolan så mycket. Specialpedagogen har utifrån begäran från rektorn haft ett uppdrag på Gäverängeskolan under året. I intervju uppger rektorn att hen och specialpedagogen har arbetat med att göra vissa fysiska anpassningar i klassrummen. Rektorn uppger dock att ingen annan representant från elevhälsan deltagit i arbetet.

Enligt rektorn får en lärare handledning av specialpedagogen. Rektorn uppger att lärare på skolan kan få handledning och stöd av specialpedagogen men att det inte blir i den omfattning som de skulle vilja. Rektorn uppger att otillräckligt ledarskap och styrning i klassrummet är en orsak till bristande studiero. Enligt inskickad verksamhetsplan för elevhälsan, ”Elevhälsans verksamhetsplan läsår 2022-2023”, anges att specialpedagogen är ansvarig för handledning och bollplank till pedagoger på uppdrag av rektor, en insats som gäller flera skolor i kommunen. Enligt läraren har hen träffat specialpedagogen endast en gång under höstterminen 2022 och specialpedagogen uppger att hen försöker stötta läraren men de har inte hunnit ha fler sådana tillfällen under terminen.

Representanter i elevhälsan uppger vidare att det inte har funnits en fungerande mötesstruktur för elevhälsoteamet på Gäverängeskolan och att elevhälsoteamet inte har träffats tillsammans under höstterminen 2022 förutom vid ett tillfälle tillsammans med rektorn och skolsköterskan på en annan skola i kommunen. Utöver detta har skolsköterskan utifrån behov sammankallat rektorn, specialläraren och kuratorn vid några tillfällen för att diskutera elevärenden. Ett första ordinarie elevhälsoteammöte är planerat i slutet av november 2022, efter Skolinspektionens tillsyn på skolan. I inkomna synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning från skolbesöket skriver rektorn att det har genomförts två elevhälsoteammöten, men det framgår inte när dessa genomförts. Representanter i elevhälsan förtydligar i inskickade synpunkter att specialpedagogen och specialläraren träffas när möjligheten ges för att utbyta erfarenheter, lyfta möjliga utvecklingsområden samt se över det förebyggande arbetet.

Lärare, representanter i elevhälsan och rektorn uppger att det har genomförts två åtgärder på skolan i syfte att åtgärda och förbättra studieron i årskurs 1 och 2. Möbler utanför klassrummen i årskurs 2 har tagits bort så att eleverna inte ska vilja ”hänga” där under lektionstid. De två klasserna i årskurs 1 har slagits ihop till en klass under höstterminen 2022 med syftet att få en hållbar undervisningssituation. Lärare uppger att sammanslagningen lett till försämrad studiero. Rektorn uppger att planen är att separera klasserna igen. Representanter i elevhälsan och lärare

uppgger att varken undervisande lärare eller elevhälsans representanter varit delaktiga i att utvärdera åtgärden med sammanslagningen av klasser i årskurs 1.

Lärare i årskurs 1 och elevhälsans representanter uppgger att de inte är delaktiga i något arbete med att följa upp hur elever upplever trygghet och studiero, vilket lärare i förskoleklass och årskurs 3 är. Lärare i årskurs 1 uppgger att de inte vet hur skolan arbetar för att ta reda på hur eleverna upplever tryggheten på skolan och de känner inte till huruvida elever får svara på enkäter förutom att lärarna har pratat om trygghet med eleverna på så kallade lära-känna-samtal. Lärarna känner heller inte till om skolan följer upp hur eleverna upplever tryggheten på skolan. Representanter i elevhälsan uppgger att de inte vet hur skolan tar reda på hur eleverna upplever tryggheten på skolan. Elevhälsans representanter har inte varit med i någon uppföljning av hur eleverna upplever tryggheten på skolan. Rektorn uppgger att det genomförs elevenkäter och att resultaten från dessa analyseras.

Enligt skolans plan mot kränkande behandling, "Trygghetsplan 2021", framgår att denna gäller för år 2021. Rektorn uppgger att det funnits en plan för 2022 som inte implementerats på skolan och att de därför har arbetat utifrån planen som gällde för 2021. Lärare och representanter i elevhälsan uppgger att de inte har varit delaktiga i arbetet med en ny plan mot kränkande behandling. Enligt rektorn pågår arbetet med att upprätta en ny plan mot kränkande behandling för år 2023 vid tidpunkten för tillsynsbesöket i november 2022 och att lärare samt elevhälsoteamet är delaktiga i detta arbete. Lärare och representanter i elevhälsan uppgger dock att de inte känner till att en ny plan mot kränkande behandling upprättas. I planen anges även att det ska finnas ett trygghetsteam. Lärare, representanter i elevhälsan och rektorn uppgger att det finns ett trygghetsteam men de bedriver inget aktivt arbete. Enligt representanter i elevhälsan och rektorn har trygghetsteamet träffats vid ett fåtal tillfällen under höstterminen 2022 men enligt representanter i elevhälsan har teamet inte fått någon information om hur de ska arbeta eller vad de ska göra. Av inskickade synpunkter på Skolinspektionens tjänsteanteckning från skolbesöket förtydligar representanter i elevhälsan att det finns namn angivna i planen mot kränkande behandling för 2021 avseende trygghetsteamet som inte är aktuella.

Lärare uppgger att det som skulle behövas på skolan är mer personal i form av elevcoacher. En representant i elevhälsan uppgger att det som skulle behövas är mer struktur i klassrummet, fler rum att tillgå för mindre grupper och fler lugna lärmiljöer för att förbättra studieron. Rektorn uppgger att det som skulle behövas är en elevcoach på skolan som fångar upp eleverna i korridoren samt ytterligare en specialpedagog åtminstone på halvtid. Rektorn uppgger att hen har äskat pengar av huvudmannen för detta. Rektorn har införskaffat skärmar i klassrummen och köpt in fler hörselkåpor med skolans befintliga medel. Enligt rektorn finns inte vikarier att tillgå.

Skolinspektionens utredare har under intervjun med rektorn visat Skolinspektionens enkät för våren 2022 och frågat rektorn om huvudmannen känner till resultaten gällande trygghet och studiero på skolenheten. Enligt rektorn känner huvudmannen till de låga resultaten. Enligt rektorn har hen inte fått medel

för mer personal men har äskat pengar av huvudmannen i augusti/september 2022 för mer resurser till skolan. Dessförinnan har förra rektorn och biträdande rektorn (nuvarande rektorn på skolenheten) äskat pengar av huvudmannen föregående läsår. Rektorn vet inte när huvudmannen kommer att fatta beslut i frågan. Enligt rektorn finns behov av mer personal och dessa behov styrks enligt rektorn i enkäter och medarbetarundersökning.

Rättslig reglering

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen).

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

I förarbetena till bestämmelsen om att huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero (prop. 2021/22:160, s. 229 f.) anges följande. I detta ingår att huvudmannen ska se till att rektorn har de förutsättningar som behövs för att bedriva ett sådant arbete. Huvudmannen måste bl.a. se till att rektorn har de resurser som krävs för att trygghet och studiero ska kunna tillförsäkras alla elever. Vidare ska huvudmannen se till att den personal som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för ges möjligheter till kompetensutveckling och att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen). Ett förebyggande arbete innebär bl.a. att skolor och huvudmän följer upp elevernas såväl trygghet som studiero. Det innebär även att skolor och huvudmän analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga och ha studiero och aktivt verkar för att dessa hinder undanröjs. Det kan bl.a. innebära att skolan förebygger ordningsstörningar genom väl förankrade ordningsregler och ett gemensamt förhållningssätt bland personalen och utveckling av det pedagogiska ledarskapet i klassrummet. Det kan även innebära ett fokus på att erbjuda en varierad undervisning av hög kvalitet och de extra anpassningar, särskilda stöd och utmaningar som eleverna behöver. Det förebyggande arbetet omfattar även ett aktivt arbete med att främja de normer och värden som ska prägla utbildningen, bl.a. alla människors lika värde och respekt för andra människors egenvärde samt jämställdhet, och åtgärder inriktade mot specifika problem som sexuella trakasserier eller andra former av kränkningar.

Sammansättningen av elever på olika skolenheter kan också vara en av de faktorer som ingår i de analyser som ska göras. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas (prop. 2021/22:160).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten vid Gäverängeskolan inte uppfyller författningarnas krav när det gäller att bedriva ett förebyggande arbete för att skapa studiero. Det framkommer samstämmt av intervjuer med lärare, elevhälsans representanter samt rektorn att det inte bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa studiero på skolan.

Elevhälsans representanter har inte förutsättningar att genomföra, och har inte heller genomfört, någon förebyggande åtgärd för att skapa studiero. Av utredningen framgår att elevhälsans representanter inte finns tillgängliga på skolan vilket gör det svårt för elevhälsoteamet att genomföra ett förebyggande arbete. Det har inte heller funnits en fungerande mötesstruktur på skolan vilket försvårat för elevhälsans olika professioner att träffas. Enligt rektorn finns inget "naturligt förebyggande arbete" på skolan. Det saknas tydlighet på skolenheten gällande hur personalen ska arbeta förebyggande och det saknas tydlighet särskilt kring elevhälsoteamets arbete på skolan.

Det framgår att det är bristande studiero i årskurserna 1 och 2. Det har genomförts några åtgärder i syfte att åtgärda den bristande studieron i årskurs 1 och 2. Skolinspektionen anser att detta snarare är åtgärdande arbete än förebyggande arbete. Därtill har till exempel inte elevhälsans representanter och deras kompetenser tagits tillvara vid planeringen, införandet och utvärderingen av dessa åtgärder.

Det saknas ett gemensamt arbete med planen mot kränkande behandling. Skolan har arbetat utifrån planen mot kränkande behandling från 2021 eftersom ingen ny plan för 2022 implementerats. Enligt rektorn pågår arbetet med att upprätta en ny plan mot kränkande behandling för år 2023 vid tidpunkten för tillsynen men varken lärare eller elevhälsans representanter uppger att de har varit delaktiga i det arbetet och de känner inte till att en ny plan upprättas. En insats som trygghetsteam anges i planen men trygghetsteamet bedriver inget aktivt arbete och enligt representanter i elevhälsan är det otydligt vad trygghetsteamet ska göra på skolan.

Skolan följer inte helt och hållet upp elevernas trygghet och studiero, analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga och ha studiero samt utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten beslutar om åtgärder som ska vidtas. Det framgår att det skiljer sig mellan årskurser när det gäller att följa upp hur elever upplever studieron och tryggheten på skolan och det varierar mellan årskurser huruvida elever besvarar enkäter om trygghet och studiero. Representanter i elevhälsan är inte delaktiga i arbetet med att ta reda på elevernas upplevelse av trygghet och studiero och är heller inte delaktiga i att följa

upp detta. I årskurs 1 genomförs exempelvis inte elevenkäter. Enligt lärare i årskurs 1 är de inte heller delaktiga i något arbete med att ta reda på, och följa upp, elevernas upplevelse av trygghet och studiero. Enligt rektorn genomförs dock elevenkäter och analyser av dessa.

Det framgår också att personal upplever att det saknas resurser i form av personal som exempelvis elevcoacher och att det behövs mer struktur och tydlighet i klassrummen i ett led att förbättra studieron särskilt i årskurs 1 och 2. Enligt lärare, representanter i elevhälsan och rektorn leder brist på struktur och tydlighet i klassrummet och brist på lokaler och personal till bristande studiero.

Trots att det finns förankrade ordningsregler och klassrumsregler på skolan konstaterar Skolinspektionen att det inte finns förutsättningar för skolans personal, och särskilt elevhälsoteamet, att arbeta förebyggande för att skapa studiero på skolan. Skolinspektionen bedömer utifrån angivna omständigheter att det inte bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa studiero på Gäverängeskolan.

Skolinspektionen konstaterar att det i övrigt inte framkommit annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller ordningsregler.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ockelbo kommuns verksamhet vid Gäverängeskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att genomföra särskild bedömning i samråd med specialpedagogisk kompetens av elevers kunskapsutveckling utifrån indikation på nationella bedömningsstöd i årskurs 1, anmäla och utreda särskilt stöd, studiehandledning på modersmålet samt förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero. Det finns därför skäl att förelägga Ockelbo kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Planen mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har inför tillsynen tagit del av skolans plan mot kränkande behandling benämnd "Trygghetsplan 2021". Denna är daterad 11 mars 2021. Enligt planen ska en ny plan upprättas i november/december 2021.

Rektorn uppger att revidering av en ny plan mot kränkande behandling pågår vid tidpunkten för tillsynsbesöket i november 2022. Rektorn uppger att den nya planen som ska gälla för 2023 ska vara klar i november/december 2022. Vidare uppger rektorn att det funnits en plan för 2022 men denna har inte varit implementerad

bland personalen eller vårdnadshavarna. Enligt rektorn har de arbetat utifrån den gamla planen daterad år 2021.

Enligt rektorn är elever, vårdnadshavare och personal delaktiga i det pågående arbetet med att upprätta planen mot kränkande behandling som ska gälla för 2023. Lärare uppger att planen ska revideras enligt skolans årshjul en gång per år men merparten av de intervjuade lärarna uppger att de inte har varit delaktiga i något arbete med att revidera planen för 2021 eller upprätta en ny plan mot kränkande behandling än den som är daterad år 2021. Några lärare uppger att de har gått igenom planen mot kränkande behandling, den som är daterad 2021, på en planeringsdag, men de känner inte till någon ny plan mot kränkande behandling. Representanter i elevhälsan uppger att de inte varit delaktiga i arbetet med planen mot kränkande behandling. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök på skolan i november 2022 känner de inte till att en ny plan, än den som är daterad år 2021, håller på att upprättas.

Rektorn uppger att det genomförs trygghetsenkäter med eleverna som de får svara på. Lärare i förskoleklass och årskurs 3 uppger att eleverna besvarar enkäter. Elever i årskurs 3 uppger att de får besvara en enkät. Lärare i årskurs 1 känner inte till att enkäter genomförs. Representanter i elevhälsan uppger att de inte känner till hur skolan tar reda på hur eleverna upplever tryggheten på skolan och de är inte delaktiga i att följa upp elevernas upplevelse av trygghet.

I samband med inskickade synpunkter på tjänsteanteckningen den 5 januari 2023 har Skolinspektionen mottagit en ny plan för kränkande behandling som gäller för år 2023. I planen framgår att den gäller från 2023-01-09 till 2024-01-08 och gäller läsåret 2023-2024. Av planen framgår att elever och personal varit delaktiga i utformningen av planen. Elever har varit delaktiga genom dialoger på klassråd, elevråd samt via diskussioner i klassrummet och genom att de besvarade trygghetsenkäten. Av planen framgår vidare att personalen har varit delaktig genom diskussioner i personalgrupperna samt i analys av trygghetsenkäten.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever (6 kap. 6 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

En plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad (2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att huvudmannen inte sett till att det varje år upprättats en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och åtgärda kränkande behandling på skolan. Vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsynsbesök i november 2022 fanns ingen senare upprättad plan än planen mot kränkande behandling daterad år 2021 benämnd "Trygghetsplan 2021". Enligt rektorn har skolan arbetat utifrån denna plan även under 2022. Rektorn uppger att det funnits en plan för 2022, men denna har inte implementerats. Enligt merparten av de intervjuade lärarna samt representanter i elevhälsan har de inte deltagit i något arbete med att följa upp eller revidera planen mot kränkande behandling (daterad 2021) och de känner inte till att en ny plan mot kränkande behandling upprättas vid tidpunkten för tillsynen i november 2022. Enligt rektorn är personalen delaktig i arbetet med att upprätta en ny plan för kränkande behandling som ska gälla för år 2023, trots att lärare och representanter i elevhälsan uppger att de inte känner till något sådant arbete. Några av de intervjuade lärarna uppger dock att de gått igenom planen mot kränkande behandling (daterad 2021), men de känner inte till någon ny plan.

Skolinspektionen har mottagit en ny plan mot kränkande behandling som enligt planen gäller från 2023-01-09 till 2024-01-08. I denna framgår att personalen varit delaktiga i att utforma planen. Skolinspektionen konstaterar att myndigheten fått motstridiga uppgifter från personalen respektive rektorn gällande personalens deltagande i arbetet med att upprätta planen mot kränkande behandling. Det har inte framkommit något som tyder på att skolpersonalen lämnat oriktiga eller missvisande uppgifter. Det framkommer inte heller något som indikerar att det blivit ett sådant omfattande missförstånd att ingen lärare känner till det pågående arbetet med att upprätta en ny plan trots att de blivit informerade om arbetet. Sammantaget gör Skolinspektionen bedömningen att skolan inte uppfyller författningarnas krav vad gäller arbetet med planen mot kränkande behandling för 2022. Skolinspektionen konstaterar dock att en plan mot kränkande behandling nu finns för läsåret 2023-2024 och förutsätter att skolan fortsättningsvis arbetar med de mål och åtgärder som beslutats om i denna plan.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Ockelbo kommuns verksamhet vid Gäverängeskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller planen mot kränkande behandling.

Utredningen visar att det inte har funnits en aktuell plan mot kränkande behandling sedan 2021. Däremot har nu en plan mot kränkande behandling för 2023 upprättats vilken Skolinspektionen tagit del av. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen vidtagit de åtgärder som krävs för att rätta till bristen och avstår därför från att ingripa.

Information om möjligheten att överklaga nya beslut i åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Representanter i elevhälsan uppger att skolan använder en egen utarbetad mall vid uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram. Om en uppföljning eller utvärdering leder till förändringar i åtgärdsprogrammet, till exempel att åtgärder tas bort, förändras eller läggs till, så skrivs detta in i det befintliga åtgärdsprogrammet i uppföljningsanteckningarna. Skolinspektionen har noterat att det i mallen som används inte finns någon överklagandehänvisning, vilket representanter i elevhälsan samt rektorn bekräftar. Rektorn uppger att eleven och elevens vårdnadshavare inte informeras om att de nya eller förändrade åtgärderna är överklagningsbara vid uppföljningen eller utvärderingen av åtgärdsprogram.

Av de åtgärdsprogram inklusive uppföljningar och utvärderingar som Skolinspektionen tagit del av framgår ingen överklagandehänvisning när befintliga åtgärder ändrats eller tagits bort. Däremot finns en sådan hänvisning i den senast inkomna utvärderingen av ett åtgärdsprogram som Skolinspektionen mottagit efter tillsynsbesöket på skolan.

Rättslig reglering

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Beslut av en rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 §, särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp eller enskilt enligt 3 kap. 11 §, eller anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 §. Vid prövning av ett överklagande enligt första stycket 1 ska nämnden antingen fastställa eller upphäva det överklagade beslutet. Om det överklagade beslutet upphävs ska ärendet, om det behövs, visas åter till rektorn för ny prövning (28 kap. 16 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att elev och elevens vårdnadshavare inte informeras om att beslut om åtgärder som förändras, tas bort eller tillkommer i åtgärdsprogram vid uppföljning och utvärdering är överklagningsbara. Den mall som skolan använder vid uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram innehåller ingen överklagandehänvisning och enligt rektorn informeras inte elev och elevens vårdnadshavare om deras möjlighet att överklaga nya eller förändrade åtgärder vid en uppföljning eller utvärdering av åtgärderna. Skolinspektionen konstaterar dock utifrån den senast inskickade utvärderingen av ett åtgärdsprogram att överklagandehänvisning nu finns med. Skolinspektionen förutsätter att skolan därmed informerar elev och elevens vårdnadshavare om att de har rätt till att överklaga rektorns beslut om förändrade, borttagna eller nya åtgärder i åtgärdsprogrammet.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Ockelbo kommuns verksamhet vid Gäverängeskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller överklagandehänvisning i åtgärdsprogram.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtagit nödvändig rättelse genom att det nu i uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram framgår överklagandehänvisning. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Beslutet har fattats av jurist Emmy Holmlund.

Utredare Julia Wuotila har varit föredragande i ärendet.

I ärendets handläggning har även utredare Maud Karlström medverkat.